

«Вовк, собака і кіт (Старий пес)»

Степан Руданський

Як Собака стеріг хату,
То й його тримали;
Як постарівся, до лиха,
Взяли та й нагнали...

Іде, бідний, дорогою,
Притулку шукає;
Аж у лісі на поляні
Вовк його здиває.

"Куди, – каже, – йдеш, Собако?"

"Притулку шукати!"

"А що ж твої господарі?"

"Та вигнали з хати!"

"Ну, нічого! Будеш, – каже, –

У мене служити;

В мене будеш, як дитина,

У розкошах жити...

А чи їв ти що сьогодні?!"

"Ні, – каже, – нічого!"

"Тож ходімо обідати!" –

Каже Вовк до нього.

Ідуть вони темним лісом,

Ідуть чагарями,

Ідуть вони пустим зрубом,

Буйними ланами;

Ідуть степом... Надібають:

Стадо коней грає...

Вовк пригнувся, поглядає,

Здобич вибирає...

"Бачиш, – каже, – ту лошицю,

Що білії п'яти?

Ото зараз, – каже, – з неї

Будем обід мати".

І в минуті почав землю

Під собою дерти;

Зачав дерти сиру землю,

Як скажений, жерти.

"Подивися-но на мене –

З'їжилась чуприна?.."

"З'їжилась, – Собака каже. –

Встала, як щетина!"

Знов він землю під собою

Зачинає дерти,

Зачинає землю дерти,

Як скажений, жерти...

"А поглянь-но, – каже, – в очі:

Чи посоловіли?"

Пес поглянув йому в очі:

"О, посоловіли!.."

Вовк кулею до лошиці!

Та й не сподівалась...
Стадо в ноги, куди гляне,
Лошиця осталась.

Осталася, повалилась,
От вони білюють...
Збілували тлусті стегна,
Стали та й балюють...

Відживився Пес голодний:
"Що, – каже, – служити?..
Та тепер я і без Вовка
Можу в світі жити...

Тільки землі наїстися
Та сміло кидатись,
І будь огир, будь лошиця,
А мусить піддатись".

І наїжився до Вовка
Та й давай брехати,
Давай Вовка голодного
Від лошиці гнати.

"Іди, – каже, – коли хочеш,
А то прийдуть люди;
Тоді тобі, вражий Вовче,
Не до шмиги буде!"

Подивився Вовк на нього,
Як на того біса,
Махнув хвостом, стрепенувся
Та й побіг до ліса.

А Собака коло стерва
Днює і ночує;
Тільки в нього і роботи,
Що бальом балює...

І скінчив він всю лошицю,
Поживи шукає:
Іде собі дорогою,
Аж Кота здибає.

"Куди, Котику, мандруєш?"
"Притулку шукати!"
"А що ж твої господарі?"
"Та вигнали з хати!"

"Ну, нічого, будеш, – каже, –
У мене служити:
В мене будеш, як дитина,
У розкошах жити!

А чи їв ти що сьогодні?"
"Ні, – каже, – нічого!"
"Тож ходімо обідати!" –
Каже Пес до нього.

Ідуть вони по степові,
Табун коней грає,
Пес найкращую лошицю
З стада вибирає.

"Видиш, – каже, – ту лошицю,
Що білії п'яти?"

Ото зараз, – каже, – з неї
Будем обід мати!.."

І в минуті став він землю
Під собою дерти,
Став він дерти сиру землю,
Мов скажений, жерти.

"А що, – каже, – подивися:
Чи чуприна встала?"
"Ба ні, – каже, – щось не встала!"
"Та кажи, що встала!"

І знов Котика питає:
"Чи встала чуприна?"
Хоть не встала, а Кіт каже:
"Встала, як щетина".

Зачинає знов він землю
Під собою дерти,
Зачинає землю дерти,
Як скажений, жерти...

"А поглянь-но, – каже, – в очі,
Чи посоловіли?"
Подивився Кіт у очі:
"Не посоловіли!"

"Та кажи-бо, старий дурню,
Що посоловіли!"
Бере Котик та й говорить,
Що посоловіли.

Пес, як куля, до лошиці!
Вона – копитами!
Так Собака і прослалась
Догори ногами!..

Прийшов Котик, глянув в очі –
Очі вже темніли...
"Тепер, – каже, – то вже правда,
Що посоловіли!"

19 апреля [1859].